

De jaarboeken worden gratis aan de leden aangeboden. Niet-leden kunnen een exemplaar kopen voor € 14,95. Bij elke Westlandse boekhandel en in de [webshop](#) ligt het meest recente jaarboek in de schappen. In de [webshop](#) en bij het Westlands Museum zijn daarnaast ook de oudere jaarboeken te koop, zolang de voorraad strekt.

We streven als redactie van het jaarboek naar een zo groot mogelijke verscheidenheid aan onderwerpen. Vooral Westlandbrede onderwerpen verdienen een plaats in het jaarboek, naast artikelen over lokale thema's.

De afgelopen jaren bevatte elke editie wel één of meer Westlandbrede onderwerpen. Als we kijken naar de spreiding over de verschillende dorpen valt op dat relatief veel artikelen over Naaldwijk gingen en bijvoorbeeld Wateringen en Kwintsheul onderbelicht bleven. Dat laatste maken we in dit jaarboek goed. Overigens moet worden aangetekend dat we als redactie deels afhankelijk zijn van artikelen die ons worden aangeboden. Daarnaast benaderen we potentiële auteurs actief over onderwerpen die naar ons gevoel een plaats verdienen in het jaarboek. Voor de toekomst willen we graag een verschuiving naar wat kortere artikelen bewerkstelligen. Mogelijk is dit een stimulans voor amateurhistorici in het Westland die niet eerder publiceerden om de pen ter hand te nemen.

Deze **36ste editie van het Historisch Jaarboek Westland** bevat naast de gebruikelijke rubrieken een zevental artikelen over uiteenlopende onderwerpen. Vijf ervan hebben betrekking op onderwerpen die zich afspelen in de afgelopen eeuw en in twee artikelen duiken de auteurs in de historie van de dertiende, veertiende en vijftiende eeuw.

Fred Louter heeft voor het jaarboek de geschiedenis opgetekend van het internationaal opererende BVB Substrates uit De Lier. Dit als vervolg op de excursie van het Genootschap naar dit bedrijf op 14 september 2022. De oorsprong van het bedrijf ligt in Maasland, waar Maarten van Buuren in 1908 een fouragehandel begon. Na diverse overnames en een fusie met een Finse partner is inmiddels een van 's werelds meest toonaangevende toeleveringsbedrijven ontstaan in de tuinbouw.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam een massale emigratie op gang van Nederlanders die op zoek waren naar een betere toekomst. Ton Sels beschrijft de emigratie van meer dan vierhonderd gereformeerde Westlanders naar Canada en de Verenigde Staten. Zij vertrokken in het kader van een door de gereformeerde kerken in Nederland en Canada opgezet programma. Het is niet verwonderlijk dat velen van hen daar een nieuw bestaan opbouwden in de glastuinbouw. In een bijlage bij zijn artikel is een namenlijst van Westlandse emigranten per dorp opgenomen.

De naam Hotel Amerika roept bij velen nog nostalgische herinneringen op. Het hotel is al sinds 1902 een icoon in Hoek van Holland en omstreken. Henk van der Lugt heeft de rijke historie van het hotel opgetekend, die loopt van drenkelingenopvang en beruchte discotheek tot luxe hotel.

Waling van Geest, een bollenkweker uit 's-Gravenzande, is de stichter van een bedrijf dat groot is geworden met de export van bloembollen en diverse andere tuinbouwproducten vanuit de haven van Maassluis naar het Verenigd Koninkrijk. Peter Smit beschrijft hoe zijn drie zonen vooral na de Tweede Wereldoorlog een enorm groothandelsimperium opbouwden met eigen vrachtschepen en een omvangrijk vrachtwagenpark voor de distributie van producten door heel Engeland.

In 1933 kwam bij het gemeentebestuur van Monster een aanvraag binnen voor de bouw van een filmstudio in Ter Heijde. De voortvarende burgemeester Kampschoër was sterk voorstander van dit project, dat voor extra werkgelegenheid zou kunnen zorgen in het door de economische crisis geteisterde dorp. Het raadsvoorstel om met de initiatiefnemer in zee te gaan haalde het met negen stemmen voor en vijf stemmen tegen, maar de filmstudio is nooit afgebouwd. Jan Buskes heeft aan de hand van archiefstukken en krantenberichten uit die tijd het verloop van het project uitgezocht en voor het jaarboek opgetekend.

In de jaarboeken 2021 en 2022 is geschreven over respectievelijk de oudste dorpsfoto's en de oudste afbeeldingen van raadhuisen in het Westland. In samenwerking met de historische verenigingen wordt in dit jaarboek ingegaan op de geschiedenis van de eerste veilinggebouwen in het Westland. Afbeeldingen uit die tijd van deze gebouwen vormen hierbij het uitgangspunt.

In het Rijksmuseum te Amsterdam bevindt zich een schilderij van Hendrik van Naaldwijk (1430-1496). Hij heeft een palmtak in de hand als bewijs van zijn pelgrimage naar Jeruzalem. Harry Groenewegen schetst in zijn artikel de religieuze leefwereld van Hendrik, hoe zo'n reis verliep en wat het volbrengen ervan voor de pelgrim in kwestie betekende.

Ronald van der Spiegel gaat nog verder terug in de historie. Hij is in de archieven van de dertiende en veertiende eeuw drie personen tegengekomen uit de regio Westland met de naam Van Crummendam, een naam die zal zijn ontleend aan een toponiem. In zijn bijdrage brengt hij bijeen wat hij kon vinden over de drie naamdragers, hun mogelijke afstamming en het toponiem dat hij in Poeldijk situeert.

Het jaarboek wordt zoals gebruikelijk afgesloten met de Archeologische kroniek van het Westland van de hand van Wil Bol, de Bibliografie van Westlandse publicaties door Blanka

Vasiljevic en het Jaarverslag van het Genootschap Oud-Westland door Liduin Badoux-Grootscholten.

Van de redactie		5
Fred Louter	Van Maarten van Buuren tot BVB Substrates	7
Ton Sels	Westlanders gaan westwaarts na de Tweede Wereldoorlog	15
Henk van der Lugt	Hotel Amerika in Hoek van Holland	31
Peter Smit	Waling van Geest en Zonen Van Westlandse bollenkweker tot Engelse multinational	43
Jan Buskes	Een filmstudio in Ter Heijde. Het Filco-fiasco	71
Redactie	De eerste veilinggebouwen in het Westland	93
Harry Groenewegen	De palmtak van Hendrik van Naaldwijk	113
Ronald van der Spiegel	Van Crummendam Archeologische kroniek van het Westland: Een oude familienaam uit Poeldijk	123
Wil Bol	Archeologische kroniek van het Westland over 2022	135
Blanka Vasiljević	Bibliografie van het Westland over 2022	153
Liduin Badoux-Grootscholten	Jaarverslag van het Genootschap Oud-Westland over 2022	157
	Auteurs	165